

**213. Bijbelstudie over
DE GROENE LEUGENGEEST
A GRUN YEYE FU LEITORI
RUACH HASHEQER HAYEROQ**

רוח השקר הירוק

Deel 1: De groene religie

In de driedelige studiereeks 196 t/m 198 over de heersende liberale tijdgeest behandelden we de verschillende aspecten van de geest van de antichrist: de geest van verwarring en misleiding, de geest van rebellie en wetteloosheid en de geest van leugen en bedrog. Met dit laatste aspect wil ik in deze nieuwe studiereeks nog even verder doorgaan, want naast al de leugens die in studie 198 de revue passeerden worden we nu in toenemende mate geconfronteerd met een soort van leugens, die een grote impact hebben op vrijwel alle facetten van het dagelijkse leven: de groene leugens! Velen trappen erin en maken zogenaamde duurzame keuzes. Zo hebben ze vaker zonnepanelen, gebruiken hernieuwbare energie en eten ze minder of helemaal geen vlees. Ook douchen ze korter of helemaal niet meer, maar wassen zich slechts met een washandje. Ze vliegen en rijden minder en dan sowieso liever met elektrische auto's. Met boodschappen doen kiezen ze voor eerlijke producten en ze denken daarmee de wereld te verbeteren of misschien zelfs te redden.

Uit onderzoek is echter gebleken, dat eerlijke producten vaak helemaal niet zo eerlijk zijn, dat duurzaam en hernieuwbaar niet altijd zo duurzaam en hernieuwbaar is als ons wordt voorgespiegeld, maar dat we vaak te maken hebben met groene leugens! Dat noemt men greenwashing! Toch niet alleen grote bedrijven maken zich daaraan schuldig, maar ook de overheid, de Europese Unie en de Verenigde Naties. Alles wordt van hogerhand bepaald en er is altijd een baas boven baas. De wil van de allerhoogste Baas, de Schepper van hemel en aarde, wordt daarbij echter volledig genegeerd en als niet meer van deze tijd zijnde opzij geschoven. We leven immers in een nieuw tijdperk, in het Engels New Age genaamd, het tijdperk van Aquarius, dat volgens zijn aanhangers een transformatie naar een verhoogt energieniveau zou betekenen, waarin men een hogere staat van bewustzijn zou bereiken. De term "New Age" werd overigens in 1875 door het uit de Oekraïne afkomstige occulte medium Jelena Petrovna Blavatsky geïntroduceerd bij de oprichting van het Theosofisch Genootschap.

Het Aquariustijdperk: New Age!

De komst van het Aquariustijdperk, dat al in de jaren '70 werd aangekondigd en volgens sommige astrologen op maandag 21 december 2020 met de Grote Conjunctie van Jupiter en Saturnus officieel aangebroken is, gaat gepaard met grote veranderingen op wereldschaal en maakt een einde aan de tot dan toe heersende beginselen van het dualisme, het onderscheid tussen god en mens, mens en natuur, materie en geest en goed en kwaad. De energie van het Aquariusbewustzijn, die ook wel Nieuwe aarde energie genoemd wordt, heeft echter tijd nodig om te integreren en verschijnt geleidelijk. Zo vervaagt het onderscheid tussen goed en kwaad geleidelijk aan en uiteindelijk worden de rollen zelfs omgedraaid: wat goed is wordt slecht genoemd en wat slecht is wordt goed genoemd. Dat zien we nu al dagelijks om ons heen. De mensen doen alles wat G'd verboden heeft en zien daar niets verkeerd in, want er wordt hen wijsgemaakt, dat er geen morele absoluutheden zijn en dat moraliteit relatief is. Dat houdt dus in, dat in deze wereld van moreel relativisme liegen, bedriegen, overspel en dergelijke niet per se als slecht hoeft te worden beschouwd, want omdat men zichzelf als goddelijk beschouwt kan iedereen een eigen realiteit scheppen waarin hijzelf bepaalt wat voor hem goed of slecht is. De persoonlijke ervaring is voor hem dus medebepalend voor de bepaling van goed en slecht.

Het licht wordt als de duisternis voorgesteld en de duisternis als het licht. Alles wat G'd verboden heeft wordt nu gepropageerd en alles wat G'd geboden heeft wordt nu in een kwaad daglicht gezet en als achterhaald en niet meer van deze tijd bestempeld. De tijdgeest is dus

niets anders dan de geest van de antichrist, want hij gaat lijnrecht in tegen G'ds Woord! We zien dat de zonde steeds meer geaccepteerd wordt. Velen onder ons weten tegenwoordig niet meer wat zonde eigenlijk is. Weet u het? De Bijbel zegt: *“Ieder, die de zonde doet, doet ook de wetteloosheid, en de zonde is wetteloosheid!”* (אָ יוֹחָנָן Yochanan alef [1 Johannes] 3:4, NBG). NBV: *“Ieder die zondigt overtreedt G'ds wet, want zondigen is G'ds wet overtreden!”*
Surinaams: *“A sma di e sondu, no e hori ensrefi na san a wèt fu Gado e taki, bika sondu na te yu no e hori yusrefi na san a wèt fu Gado e taki!”* Duidelijk! De zonde is dus de wetteloosheid en wie heeft daar alle belang bij? De antichrist, die daarom ook *‘de mens der wetteloosheid’* (NBG) ofwel *‘de mens der zonde’* (Statenvertaling) genoemd wordt! (2 Thessalonicenzen 2:3). Romeinen 6:23 zegt: *“Het loon van de zonde is de dood!”* **Surinaams:** *“Bika a paiman fu sondu na dede!”* en יְחֶזְקֵאל Y'chez'q'el [Ezechiël] 18:20 zegt hetzelfde: *“Iemand die zondigt zal sterven!”* (NBV). **Surinaams:** *“A sili disi du sondu, a sa dede!”* Is dit ook duidelijk? Op zich wel, maar voor velen blijkbaar niet omdat ze, zoals ik al zei, niet meer weten wat zonde eigenlijk is! En dat komt door de huidige tijdgeest, die hen wijsmaakt, dat slechte dingen, die de Bijbel ‘zonden’ noemt, best wel zouden meevallen en op zich wel goede en normale dingen zouden zijn, maar goede dingen daarentegen als slecht bestempelt.

Dat is een gruwel voor de Eeuwige en daarom zegt Hij verontwaardigd: *“Wee hun die het kwade goed noemen, en het goede kwaad; die de duisternis voor licht doen doorgaan, en het licht voor duisternis, die het bittere voor zoet uitgeven, en het zoete voor bitter!”* (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja] 5:20, Herziene Statenvertaling). Bijbel in Gewone Taal: *“Sommige mensen noemen alles wat goed is, slecht. En alles wat slecht is, noemen ze goed. Die mensen veranderen het licht in duisternis. En van het donker maken ze licht. Alles wat bitter is, maken ze zoet. En alles wat zoet is, maken ze bitter. Het zal slecht aflopen met die mensen!”*
Surinaams: *“Helu fu den suma disi kari takru bun, èn disi de kari bun takru; disi poti dungru na presi fu leti, èn leti na presi fu dungru; disi poti bita na presi fu switi, èn switi na presi fu bita!”*

Zoals gezegd wordt het Aquariustijdperk verondersteld verlichting te brengen en de mens met god te verenigen waardoor het belangrijkste beginsel van het dualisme, het onderscheid tussen god en mens komt te vervallen. De New Age-Beweging leert immers, dat de mens van nature goddelijk is en goddelijke eigenschappen bezit en omdat god letterlijk in alles aanwezig is en de mens deel uitmaakt van alles, is de mens dus ook god! Om deze reden is evolutionaire goddelijkheid het meest belangrijke van de twee fundamentele geloofspunten en schuift de wereldomvattende éénheid daarmee op de tweede plaats. Evolutionaire goddelijkheid wil dus zeggen, dat de mens, die in zijn spirituele ontwikkeling spoedig een nieuwe horizon bereikt zal hebben en die in zijn eigen goddelijkheid gelooft, zichzelf als god zal zien. Daarom horen we steeds vaker om ons heen het dringende advies: “Je moet in jezelf geloven!” en als gevolg daarvan zeggen velen inderdaad: “Ik geloof in mezelf!” Deze misleide mensen geloven in werkelijkheid echter helemaal niet in zichzelf, maar in de oeroude leugen van de slang, die tegen Chava [Eva] gezegd heeft, dat ze aan G'd gelijk zullen zijn als ze van de verboden vrucht eten. (בראשית B'reshit [Genesis] 3:5).

De Nieuwe Wereldorde

De New Age beweging, die men in de vorige eeuw nog schouderophalend als wereldvreemd beschouwde, krijgt het nu steeds meer voor het zeggen, want het nieuwetijdsdenken is in onze westerse samenleving al stevig geïntegreerd. Het linksgroene liberalisme maakt met de secularisatie van de samenleving, ecologische indoctrinatie, gender-ideologie, migratiepolitiek en globalisme de wereld stap voor stap klaar voor de heerschappij van de antichrist. Om het einddoel, deze werelddictator te accepteren en te vereren te kunnen bereiken, streeft men naar een wereldwijde éénheid, het tweede fundamentele geloofspunt van de New Age Beweging. Dit doorgaande proces van wereldwijde economische, politieke, culturele en religieuze eenwording wordt op gang gebracht door middel van verschillende concepten: globalisme, kosmopolitisme, universalisme, internationalisme en globalisering.

Velen zien hierin een positieve ontwikkeling, maar de negatieve gevolgen zijn, dat de ongelijkheid wereldwijd groeit in plaats van dat iedereen gelijk zou zijn, omdat de arme landen nog verder achterop raken terwijl de rijke landen economisch profiteren van de internationale uitwisseling. Ook het vervagen en vermengen van culturen door toenemende wereldwijde

massamigratie is één van de gevolgen alsook het elimineren van de nationale soevereiniteit door het nastreven van een mondiale samenleving onder één regering met één religieus systeem: de nieuwe wereldorde. Om deze éénheid tot stand te brengen, wordt er een zware nadruk gelegd op internationale solidariteit, het natuurbehoud en de vermindering van CO₂-uitstoot, waardoor er een saamhorigheidsgevoel ontstaat. Ook wordt ons wijsgemaakt, dat alle religies eigenlijk op hetzelfde neerkomen en dat we allemaal in hetzelfde Opperwezen geloven, alleen overall met een andere naam. Het doel is derhalve om tot een universele éénheid van denken en geloven te komen via de nieuwe spiritualiteit en daarom is het voor de fervente voorvechters van deze gedachte nu de allerhoogste tijd is om de verschillen tussen de wereldreligies te verwijderen en alle geloofsopvattingen te doen samensmelten.

Ecospiritualiteit: de groene religie

Met de komst van het Aquariustijdperk is er in de optiek van de New Age Beweging geen plaats meer voor het christendom in de huidige vorm, dat derhalve getransformeerd en ingepast moet worden in de hogere orde van de nieuwe tijd, hetgeen hier en daar helaas al gebeurt. Steeds meer mensen focussen zich op de verhouding tussen mens en natuur en gaan daar op zoek naar spirituele antwoorden. Door persoonlijke ontwikkeling verkrijgt men inzicht in de éénheid met de natuur, die volgens hen niet buiten de mens staat, maar waar de mens juist deel van uitmaakt en waarmee hij zich opnieuw dient te verbinden. Men noemt dit 'inter-zijn met de aarde'. Als de mens zichzelf niet langer van de aarde vervreemd, maar zijn verbinding met de natuurlijke wereld herstelt, dan kan hij ook zichzelf herstellen wordt er gezegd. De enige manier waarop we een duurzame toekomst kunnen creëren, is dientengevolge door onze relatie met de natuur volledig te herzien.

Het doel van deze beweging is daarom, het groene geloof te integreren in onze traditionele religieuze overtuigingen door het herontdekken van de connectie met Moeder Aarde, want zij is volgens de groenen de bron van alles wat leeft. Zij is het, die aan ons het leven geeft en die ons voedt. In verband met de klimaatwisseling en de opwarming van de aarde horen we daarom steeds meer om ons heen dat Moeder Aarde boos is. Er worden veel gedichten en zelfs boeken over Moeder Aarde geschreven. Zij haalt ook wereldwijd alarmerende krantenkoppen, die soms boekdelen spreken. Zomaar vanuit het niets lijkt zowat iedereen het opeens over Moeder Aarde te hebben, alsof het om een levende persoon gaat. Maar waar komt dit geloof in Moeder Aarde ofwel Moeder Natuur eigenlijk vandaan en wie is zij?

Moeder Aarde: de Gaia-hypothese!

Moeder Aarde is de moedergodin ofwel de Almoeder, de personificatie van de aarde. In de Noordse mythologie is haar naam derhalve vanzelfsprekend Jörð. Zowel in het Oudnoords alsook in de moderne Scandinavische talen is jörð, jørð of jord het gewone gebruikswoord voor aarde. In de Oudduitse mythologie is haar naam Erda, waarvan het moderne Duitse woord Erde is afgeleid. Een Romeinse geschiedschrijver beschreef deze godin als Terra Mater [lat.: Moeder Aarde]. Žemyna [Aarde] is in de Litouwse mythologie de aardmoeder. Ter ere van haar wordt de eerste slok bier als plengoffer op de grond gegoten, of wordt een stuk brood onder de eerste groef geploegd. De aarde wordt ook gekust en begroet met een kort gebed, zoals "Mijn lieve aarde, mijn moedertje! Draag mij, voed mij!" In de Letse mythologie is Zemes Māte [Moeder Aarde] de aardgodin aan wie plengoffers worden gegeven. Zij zorgt voor de vruchtbaarheid van het veld en de welvaart van de mensen. De Slavische moedergodin was Mati Syra Zemlya [natte Moeder Aarde]. Urash [Aarde] is een Sumerische aardgodin. Pachamama [letterlijk Moeder Aarde] is de belangrijkste godheid voor de inheemse bevolking van de Andes in Zuid-Amerika. In het Hindoeïsme is Bhumi de goddelijke personificatie van de Aarde. Zij is onder verschillende namen bekend zoals o.a. Bhudevi, Bhuvati en Bhuvani. De naam Bhumi is het Sanskrit-woord voor 'aarde'. Gaia, de godin van de natuur en de aarde, is de oermoeder in de Griekse mythologie, die ontstond uit de chaos aan het begin van alle dingen. Zo zien we Moeder Aarde in vrijwel alle culturen terug,

Het mythische wereldbeeld waarin de aarde het middelpunt van aanbidding is, noemt men chtonisme. Dit omvat zowel het pantheïstische idee van een Moeder Aarde, die met goddelijke

kracht begiftigd is alsook het polytheïstische idee van een personificatie van de aarde als aardgodin, aan wie menselijke eigenschappen worden toegeschreven. Ook in de hedendaagse milieubeweging en in esoterische kringen speelt het chtonisme een belangrijke rol, zoals in het geval van de zogenaamde Gaia-hypothese. Deze theorie van de bekende Britse holistische wetenschapper, academicus schrijver en milieu-activist James Lovelock houdt in, dat onze planeet een levend wezen is, ofwel een levend organisme, dat hij naar de Griekse godin van de aarde, Gaia noemde. In de groene beweging werd de Gaia-theorie in tegenstelling tot wetenschappelijke kringen zeer enthousiast ontvangen, maar dat is natuurlijk niet zo vreemd omdat het eerder een kwestie van geloof is dan van wetenschap. Toch tijden veranderen en nu lijkt zijn hypothese, dat de aarde zich als een superorganisme gedraagt, inmiddels min of meer mainstream te zijn geworden. Volgens Lovelock reguleert Moeder Aarde, Gaia, zichzelf zodat er leven op kan blijven voortbestaan. Hij stelt, dat de biosfeer op de niet-levende omgeving inwerkt op een zodanige wijze, dat er een zelfregulerend complex systeem ontstaat. Door deze zelfregulering blijft o.a. de luchttemperatuur en de watertemperatuur alsook de concentratie van gassen in de atmosfeer binnen de perken om de biologische kringlopen van alle levende organismen in stand te houden. De aarde en alle zich daarop bevindende levende materie vormen samen één superorganisme, aldus Lovelock.

In 1957 vond hij de Electron Capture Detector uit, waarmee de chemische stoffen in de atmosfeer kunnen worden gedetecteerd wat ertoe heeft bijgedragen dat men de aantasting van de ozonlaag door CFK's heeft ontdekt. Chloorfluorkoolwaterstoffen ofwel CFK's werden o.a. als koelmiddel in koelkasten en airco's en als drijfgas voor spuitbussen alsook in warmtepompen en medische toepassingen gebruikt. Met deze ontdekking stond de uitvinder van de detector als het ware aan de wieg van de milieubeweging, want Lovelock was één van de eerste wetenschappers die voor de opwarming van de aarde als gevolg van het versterkte broeikas-effect waarschuwde. James Lovelock gaf overigens ook jarenlang les in holistische wetenschap op het ecologische Schumacher College in Devon, waar de studenten leren, de wereld duurzamer te maken. Het holisme is in esoterische kringen heel populair omdat een holist zichzelf als deel van het geheel ziet en mensen, dieren, planten en bomen als de andere 'ik' beschouwt. De essentie van holistische levensovertuiging is immers, dat alles onlosmakelijk met elkaar verbonden is. Daarom gaan New Age-aanhangers uit van een holistisch wereldbeeld en ervaren de eenheid van mens, natuur en kosmos. Zij ervaren derhalve elke aantasting van de natuur als een persoonlijke aanval op zichzelf. Vandaar dat zij zo fel reageren op de steeds meer toenemende milieuvervuiling. Het is dus niet zo verwonderlijk dat veruit de meeste milieu-activisten een New Age-achtergrond hebben en de groene beweging zich eerder als een nieuwe religie dan als een politieke en maatschappelijke beweging manifesteert.

De Boom des levens: Etz haChayim

Bomen nemen in de groene beweging evenals in alle natuurgodsdiensten alsook in de grote wereldreligies vanzelfsprekend een belangrijke plaats in, want zonder bomen is er geen leven! Een boom neemt gemiddeld tussen de 10 en 40 kilo CO₂ op per jaar, afhankelijk van een aantal factoren. Bossen kunnen daarom als geen ander ecosysteem zowel boven als onder de grond koolstof opslaan en op deze wijze het broeigas CO₂ in de atmosfeer verminderen. In ons klimaat zit gemiddeld 60% van de totale koolstof onder de grond. Het Amazonegebied is een opslagplaats van tussen de 80 en 120 miljard ton koolstof en dat is dertien keer de jaarlijkse wereldwijde uitstoot van de industrie! Daarom speelt het helaas bedreigde regenwoud een sleutelrol in de stabilisering van het klimaat op aarde.

Bomen zijn dus voor ons allen letterlijk van levensbelang en daarom is het niet verwonderlijk, dat de Bijbel al in het tweede hoofdstuk spreekt over de levensboom ofwel boom des levens, in het Hebreeuws *עֵץ הַחַיִּים* Etz haChayim genaamd: *“Voorts plantte de Eeuwige G'd een hof in Eden, in het Oosten, en Hij plaatste daar de mens, die Hij geformeerd had. Ook deed de Eeuwige G'd allerlei geboomte uit de aardbodem opschieten, begeerlijk om te zien en goed om van te eten; en de boom des levens in het midden van de hof, benevens de boom der kennis van goed en kwaad.”* (בראשית [Genesis] 2:8-9, NBG). **Surinaams:** *“Moro fara Masra Gado seti wan dyari ini Eden, na a sei pe son e opo. Dan A poti a libisma di A ben meki, drape. Masra Gado ben meki ala sortu bon gro drape. Den ben moi fu si èn den ben e gi bun froktu fu*

nyan. Na mindri fu a dyari yu ben abi a bon di ben e gi a libi fu têgo, nanga a bon di ben e meki yu kon sabi bun nanga ogri.”

De vruchten van de boom des levens gaven eeuwig leven en maakten de mens onsterfelijk. Die mocht hij in het Paradijs volop eten, maar de vruchten van de boom der kennis van goed en kwaad waren verboden: “En de Eeuwige G'd legde de mens het gebod op: Van alle bomen in de hof moogt gij vrij eten, maar van de boom der kennis van goed en kwaad, daarvan zult gij niet eten, want ten dage, dat gij daarvan eet, zult gij voorzeker sterven!” (בראשית B'ereshit [Genesis] 2:16-17, NBG). **Surinaams:** “Masra Gado komanderi en taki: Yu kan nyan fu ala bon di de ini a dyari. Ma yu no mus nyan fu a bon di e meki yu kon sabi bun nanga ogri. Bika a dei sa yu nyan fu en, na dede nomo yu sa dede!”

Dat lijkt mij duidelijke taal, maar blijkbaar toch niet duidelijk genoeg, want zolang Adam alleen was ging het goed, maar nadat Chava [Eva] erbij gekomen was liep het fout: “De slang nu was het listigste van alle dieren des velds, die de Eeuwige G'd gemaakt had; en zij zeide tot de vrouw: G'd heeft zeker wel gezegd: Gij zult niet eten van enige boom in de hof? Toen zeide de vrouw tot de slang: Van de vrucht van het geboomte in de hof mogen wij eten, maar van de vrucht van de boom, die in het midden van de hof staat, heeft G'd gezegd: Gij zult daarvan niet eten noch die aanraken; anders zult gij sterven. De slang echter zeide tot de vrouw: Gij zult geenszins sterven, maar G'd weet, dat ten dage, dat gij daarvan eet, uw ogen geopend zullen worden, en gij als G'd zult zijn, kennende goed en kwaad. En de vrouw zag, dat de boom goed was om van te eten, en dat hij een lust was voor de ogen, ja, dat de boom begeerlijk was om daardoor verstandig te worden, en zij nam van zijn vrucht en at, en zij gaf ook haar man, die bij haar was, en hij at.

Toen werden hun beider ogen geopend, en zij bemerkten, dat zij naakt waren; zij hechtten vijgenbladeren aaneen en maakten zich schorten. Toen zij het geluid van de Eeuwige G'd hoorden, die in de hof wandelde in de avondkoelte, verborgen de mens en zijn vrouw zich voor de Eeuwige G'd tussen het geboomte in de hof. En de Eeuwige G'd riep de mens tot Zich en zeide tot hem: Waar zijt gij? En hij zeide: Toen ik Uw geluid in de hof hoorde, werd ik bevreesd, want ik ben naakt; daarom verborg ik mij. En Hij zeide: Wie heeft u te kennen gegeven, dat gij naakt zijt? Hebt gij van de boom gegeten, waarvan Ik u verboden had te eten? Toen zeide de mens: De vrouw, die Gij aan mijn zijde gesteld hebt, die heeft mij van de boom gegeven en toen heb ik gegeten. Daarop zeide de Eeuwige G'd tot de vrouw: Wat hebt gij daar gedaan? En de vrouw zeide: De slang heeft mij verleid en toen heb ik gegeten.

Daarop zeide de Eeuwige G'd tot de slang: Omdat gij dit gedaan hebt, zijt gij vervloekt onder al het vee en onder al het gedierte des velds; op uw buik zult gij gaan en stof zult gij eten, zolang gij leeft. En Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad; dit zal u de kop vermorzelen en gij zult het de hiel vermorzelen. Tot de vrouw zeide Hij: Ik zal zeer vermeerderen de moeite uwer zwangerschap; met smart zult gij kinderen baren en naar uw man zal uw begeerte uitgaan, en hij zal over u heersen. En tot de mens zeide Hij: Omdat gij naar uw vrouw hebt geluisterd en van de boom gegeten, waarvan Ik u geboden had: Gij zult daarvan niet eten, is de aardbodem om uwentwil vervloekt; al zwoegende zult gij daarvan eten zolang gij leeft, en doornen en distelen zal hij u voortbrengen, en gij zult het gewas des velds eten; in het zweet uws aanschijns zult gij brood eten, totdat gij tot de aardbodem wederkeert, omdat gij daaruit genomen zijt; want stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren.

En de mens noemde zijn vrouw Chava [Eva], omdat zij de moeder van alle levenden is geworden. En de Eeuwige G'd maakte voor de mens en voor zijn vrouw klederen van vellen en bekleedde hen daarmee.

En de Eeuwige G'd zeide: Zie, de mens is geworden als Onzer een door de kennis van goed en kwaad; nu dan, laat hij zijn hand niet uitstrekken en ook van de boom des levens nemen en eten, zodat hij in eeuwigheid zou leven. Toen zond de Eeuwige G'd hem weg uit de hof van Eden om de aardbodem te bewerken, waaruit hij genomen was. En Hij verdreef de mens en Hij stelde ten oosten van de hof van Eden de cherubs met een flikkerend zwaard, dat zich heen en weer wendde, om de weg tot de boom des levens te bewaken!” (בראשית B'ereshit [Genesis] 3:1-24, NBG). **Surinaams:** “Fu ala den meti di Masra Gado ben meki, a sneki ben de a wan di ben lai triki moro ala trawan. A sneki taigi a uma taki: A mus de so taki Gado taigi unu taki un no mus nyan fu no wan fu den bon ini a dyari. A uma piki a sneki taki: Wi kan nyan den froktu fu

ala bon ini a dyari. Ma Gado taigi wi taki wi no mus nyan den froktu fu a bon di tnapu na mindri fu a dyari. A ben taki: Un no mus nyan den èn un no mus fasi den, noso un o dede. A sneki taigi a uma taki: Yu no sa dede kwet'kweti. Ma Gado sabi taki a dei di yu nyan fu en yu ai o opo. Yu o kon de leki Gado srefi. Yu o sabi san na bun èn san na ogri. Dan a uma si taki den froktu fu a bon ben bun fu nyan èn taki den ben moi fu si. Den ben e gi yu lostu fu yu nyan den, fu yu ben kan kon sabi sani. So a uma teki fu den froktu fu a bon dan a nyan. A gi en man, di ben de drape nanga en, dan a dati nyan tu.

Ne den ai opo èn den kon si taki den ben de nanga sososkin. So den frekti wiwiri fu a figabon kon na wan fu tapu den syenpresi. Ma mofoneti di a netiwinti bigin wai, den yere fa Masra Gado e waka ini a dyari. Dan a man nanga en uma gwe go kibri gi Masra Gado mindri den bon fu a dyari. Ne Masra Gado kari a man. A taki: Pe yu de? A man piki taki: Di mi yere fa yu e waka ini a dyari, mi ben frede fu di mi de nanga sososkin. Dat' meki mi go kibri. Dan Gado aksi en taki: Suma taigi yu taki yu de nanga sososkin? Na nyan yu nyan froktu fu a bon fu san mi ben warskow yu taki yu no mus nyan fu en? Ne a man piki baka taki: Na a uma di yu gi mi meki mi nyan fu den froktu. Dan Masra Gado aksi a uma taki: Fu sanede yu du dati? A uma piki taki: Na a sneki kori mi meki mi nyan.

Ne Masra Gado taigi a sneki taki: Fu di yu du dati, Mi e fluku yu na mindri fu ala den meti di sma man kweki, nanga na mindri fu ala den krasu meti. Tapu yu bere yu sa kroipi èn yu sa nyan doti, solanga yu e libi. Mi sa meki taki yu nanga a uma tron feyanti. Disi sa de so tu nanga den bakapikin fu yu nanga di fu a uma. Den sa masi yu ede, èn yu sa beti den baka-iri. Dan Masra Gado taigi a uma taki: Mi sa meki a ten te yu de nanga bere wan tranga ten gi yu. Nanga hebi skin-ati yu sa meki pikin. Yu sa tan angri fu de nanga yu masra, èn a sa basi yu. Masra Gado taigi a man taki: Yu arki yu uma èn yu nyan fu a bon fu san mi ben warskow yu taki yu no mus nyan fu en. Dat' meki mi e fluku a gron fu yu ede. Yu heri libi langa yu sa wroko tranga, fu a gron kan gi nyanyan. Makagrasi nanga krasiwiri a sa gi èn yu sa nyan san a gron e gi. Yu o abi fu sweti fu kan kon na yu deibrede, te leki yu dede èn go ini a gron baka, bika na doti fu a gron Mi ben teki meki yu. Fu kleidoti yu ben meki èn kleidoti yu sa tron baka.

A man kari en uma Eva, fu di na en na mama fu ala libisma. Dan Masra Gado meki krosi fu meti buba gi a man nanga en uma dan A weri en gi den.

Dan Masra Gado taki: Luku, libisma kon de leki wi now. A kon sabi san na bun nanga ogri. No meki a langa en anu now tu fu teki froktu nyan fu a bon di e gi libi fu têgo. Noso a o libi fu têgo. Ne Masra Gado seni en gwe fu a dyari fu Eden fu go wroko a gron, bika nanga doti fu a gron a ben meki. A yagi den gwe dan A poti den kerub na a owstsei fu a dyari fu Eden. Den kerub ben tnapu drape nanga wan deigri na den mindri, di ben e koti faya èn di ben e go fu a wan sei na a tra sei, fu tapu a pasi di e go na a bon di e gi a libi fu têgo!"

Nadat beiden van de vrucht van de verboden boom hadden gegeten werden zij uit het Paradijs verbannen om hen ervan te weerhouden om verder van de vruchten van de boom des levens te blijven eten en daarmee werd hen de onsterfelijkheid ontnomen. Om een ongeoorloofde terugkeer uit te sluiten werd de toegangsweg zwaar bewaakt. Maar de toegang is niet voor altijd ontzegd. Door het offer van Yeshua heeft de Eeuwige aan ons allen immers de mogelijkheid gegeven om in de toekomst alsnog vrije toegang tot de boom des levens te verkrijgen: "Wie een oor heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt. Wie overwint, hem zal Ik geven te eten van de boom des levens, die in het paradijs G'ds is!" (חִזְיֹן Chizayon [Openbaring] 2:7, NBG). **Surinaams:** "Suma abi yesi, meki a yere san a Yeye e taigi den gemeente. A sma di e wini, Mi sa gi fu nyan fu a bon san e gi libi di de ini a paradeis fu Gado!"

"En hij toonde mij een rivier van water des levens, helder als kristal, ontspringende uit de troon van G'd en van het Lam. Midden op haar straat en aan weerszijden van de rivier staat het geboomte des levens, dat twaalfmaal vrucht draagt, iedere maand zijn vrucht gevende; en de bladeren van het geboomte zijn tot genezing der volkeren. En niets vervloekts zal er meer zijn. En de troon van G'd en van het Lam zal daarin zijn en zijn dienstknechten zullen Hem vereren!" (חִזְיֹן Chizayon [Openbaring] 22:1-3, NBG). **Surinaams:** "Baka dati a engel sori mi a liba di abi watra san e gi libi. A ben lon kmopo fu a kownusturu fu Gado nanga di fu a Lam, èn a ben brenki leki fa kristal e brenki. A ben lon psa mindri a bigi strati fu a foto. Na ala tu sei fu a liba, yu ben abi bon san e gi libi. Twarfu leisi wan yari den bon disi ben gi froktu, ala mun wan leisi. Den wiwiri fu den ben de fu dresi den folku. Noti san Gado fluku o de moro. A kownusturu fu Gado nanga di fu a Lam sa de ini a foto, èn den knekti fu En sa anbegi En!"

“Zalig zijn zij die Zijn geboden doen, zodat zij recht mogen hebben op de boom des levens, en opdat zij door de poorten de stad mogen binnengaan!” (חִזְיֹן Chizayon [Openbaring] 22:14, Herziene Staten-vertaling). **Surinaams:** “Blesi fu den suma disi du En komanderi, so dati den abi leti fu a bon fu libi, èn den kan waka doro den portu go na ini a foto!” - Een heerlijke belofte, maar zo ver is het helaas nog niet. We staan nog steeds bloot aan alle verleidingen en misleidingen en we worden niet voor niets opgeroepen, waakzaam te zijn en te volharden in ons geloof.

De vloek over de aarde: niet door CO₂, maar door de zondeval

De groene leugengeest is actiever dan ooit en probeert ons wijs te maken dat we de wereld kunnen redden met elektrische auto's, veganistisch voedsel, kartonnen rietjes, genderneutrale toiletten, biomassacentrales, zonnepanelen, windmolens en ga zomaar door. Nog afgezien van het feit, dat veel daarvan gebaseerd is op groene leugens en helemaal niet zo milieuvriendelijk, hernieuwbaar en duurzaam is zoals we in deze studiereeks nog zullen zien, is het voor ons mensen volstrekt onmogelijk, de wereld te redden! Zelfs al zouden wij de CO₂-uitstoot tot nul kunnen reduceren en een verdere opwarming van onze planeet kunnen stoppen, dan nog zijn we niet in staat om de aarde en de mensheid te redden, want er ligt een vloek op de aarde. Na de zondeval zei de Eeuwige tegen Adam: “Omdat je naar je vrouw hebt geluisterd en ondanks Mijn waarschuwing toch van de boom hebt gegeten, zal Ik de aardbodem vervloeken! Voortaan zul je hard moeten werken om in leven te blijven. Er zullen dorens en distels groeien en je zult de gewassen van het veld eten. Tot de dag van je dood zul je zwetend het land bewerken om te kunnen leven! Dan zal je lichaam vergaan tot het stof van de aarde. Want uit stof ben je gemaakt en tot stof zul je weer worden!” (בְּרֵאשִׁית B'ereshit [Genesis] 3:17-19, Het Boek).

Surinaams: “Yu arki yu uma èn yu nyan fu a bon fu san mi ben warskow yu taki yu no mus nyan fu en. Dat' meki mi e fluku a gron fu yu ede. Yu heri libi langa yu sa wroko tranga, fu a gron kan gi nyanyan. Makagrasi nanga krasiwiri a sa gi èn yu sa nyan san a gron e gi. Yu o abi fu sweti fu kan kon na yu deibrede, te leki yu dede èn go ini a gron baka, bika na doti fu a gron Mi ben teki meki yu. Fu kleidoti yu ben meki èn kleidoti yu sa tron baka!”

Dat de aarde ziek is en de schepping lijdt, komt dus op de eerste plaats niet zo zeer door de vermeende stikstofuitstoot van de koeien en ook niet door de fossiele brandstoffen, maar door de zondeval van de mens, die zo nodig naar zijn vrouw moest luisteren, die op haar beurt weer de verleiding van de slang niet kon weerstaan. Daarom is de aarde vervloekt, maar de vloek die door de zonde op de aarde rust, kunnen wij met al onze inspanningen echt niet wegnemen. De enige die dat kan is Yeshua haMashiach [Jezus Christus]. Hij zal G'ds kinderen redden bij Zijn wederkomst en alles nieuw maken. Daar ziet de hele schepping met reikhalzend verlangen naar uit. Sha'ul [Paulus] schrijft: “Ik weet zeker dat wat voor lijden wij hier ook doormaken, het in het niet valt bij de schitterende heerlijkheid die G'd ons straks zal laten zien. De schepping ziet verlangend uit naar het moment waarop zal blijken wie de kinderen van G'd zijn. De hele schepping is namelijk onderworpen aan dood en verval, hoewel niet uit eigen vrije wil. G'd heeft dat gedaan als gevolg van de zonde. Maar er is hoop! Ook de schepping zal bevrijd worden uit de macht van dood en verval en dezelfde heerlijke vrijheid krijgen als de kinderen van G'd. Wij weten dat de hele schepping in afwachting van dat grote moment nog altijd zucht en kreunt als een vrouw die moet baren. Dat geldt ook voor ons. Wij hebben als voorproef van het nieuwe leven de Heilige Geest ontvangen, maar toch zuchten en verlangen ook wij naar de dag dat ons lichaam zal worden verlost van ziektes en dood. Deze verwachting is onze redding. Maar het is nog niet zover, anders zou het geen verwachting meer zijn. Iets dat er al is, hoef je immers niet meer te verwachten. Maar zolang het er nog niet is, blijven wij het geduldig verwachten!” (Romeinen 8:18-25). **Surinaams:** “A de krin gi mi taki a glori san wi o kisi bakaten, bigi moro a pina san wi e nyan nownow. Bika ala den sani san Gado meki, e wakti nanga wan bigi angri fu Gado tyari kon na krin suma na den pikin fu En. Bika ala sani san Gado meki kon lasi en warti, no fu di den srefi ben wani, ma fu di Gado meki dati psa. Ma howpu de. Nownow den sani san Gado meki e pori gwe. Ma den o kon fri fu a katibo disi, èn den o abi prati na ini a glori san den pikin fu Gado o kisi. Bika wi sabi taki te leki now, ala den sani san Gado meki e soktu leki wan uma di mus kisi wan pikin. Ma a no den wawan, wi srefi e soktu tu. Wi ben kisi a Yeye leki a fosi sani fu Gado. Ma now wi e wakti fu Gado teki wi leki trutru pikin fu En, dati na te A meki wi skin

kon fri. Fu di wi ben abi a howpu disi meki Gado ferlusu wi. Ma efu yu e howpu fu kisi wan sani di yu abi kba, dan dati a no howpu. Suma e howpu fu kisi wan sani san a abi kba? Ma efu wi e howpu fu kisi wan sani san un no abi ete, dan wi e wakti nanga pasensi te leki wi kisi en!”

Alleen degene die de vloek over de aardbodem heeft uitgesproken kan de vloek ook weer opheffen en de schepping verlossen van het verderf. Maar dan moeten wij ervoor zorgen, dat de reden voor deze vloek, de zonde, ook werkelijk weggenomen kan worden door oprecht berouw te tonen voor onze zonden en het plaatsvervangende offer dat Yeshua voor ons gebracht heeft, in dankbaarheid te aanvaarden en ons daarop te beroepen. Dat zal ons niet door iedereen in dank worden afgenomen, en zeker niet het naleven van G'ds geboden en inzettingen. En toch is het dat wat de Eeuwige van ons verwacht.

Levensbomen in diverse culturen

G'ds tegenstander is de grote na-aper. Terwijl de Eeuwige, de Schepper van hemel en aarde het paradijs inclusief de boom des levens tijdelijk van de aarde heeft weggenomen, heeft de oude slang, de satan, voor een vervangende replica gezorgd. Zo kent bijna elke cultuur haar eigen levensboom. Zo is Yggdrasil de levensboom in de Noordse en Germaanse mythologie. De levensboom staat voor de kracht en verbinding met de natuur, want door zijn wortels, die de mens vanuit de aarde voeden en zijn takken en bladeren die zich naar de hemel uitstrekken om licht en energie op te laden, ontstaat de verbinding tussen boven en beneden die de mensen in balans brengt. Hij reikt van de onderwereld dwars door de mensenwereld naar de wereld van goden en helden. Als wereldas verbindt Yggdrasil de negen werelden met elkaar: Asgard, de wereld van de Asen; Alfheimr, de wereld van de Elfen; Muspelheim, de vuurwereld; Vanaheim, het rijk van de Vanir, de vruchtbaarheidsgoden; Midgard, de wereld van de mensen; Jötunheim, de wereld van de Jötnar, de reuzen; Niflheim, het rijk der nevelen, het dodenrijk; Nidavellir, de wereld van de dwergen en Helheim, de onderwereld van de godin Hel, waar de huiverende schaduw-spoeksels van de degenen die glansloos en oneervol gestorven zijn verblijven. De draak Niðhöggr voedt zich in de diepte met hun lijken. De ons bekende naam 'Hel' voor de vurige plaats der bestraffing, die in de bijbel de poel des vuurs genoemd wordt, is van de naam van de godin Hel en van Helheim afgeleid. Naast de levensboom Yggdrasil spelen ook andere bomen een belangrijke rol in de Germaanse mythologie, zowel als heilige bomen alsook als heilige bossen. Zo schreef de Romeinse historicus Tacitus, dat Germaanse cultuspraktijken uitsluitend onder bomen plaatsvonden in plaats van tempels. De levensboom Yggdrasil is zeer populair in New Age-kringen en in talrijke esoterische webwinkels zijn afbeeldingen van deze levensboom verkrijgbaar als wanddecoratie, raamhangers, sieraden, houtsnijwerk en posters.

Ook het Hindoeïsme kent een levensboom in de vedische mythologie: de Ashvattha-boom, die een volmaakte voorstelling is van de hele schepping, want hij is zowel onsterfelijk als eeuwig aan verandering onderhevig. Het gehele waarneembare universum wordt door deze heilige boom weergegeven, die zijn wortels in de hemel heeft en waarvan de takken, knoppen en bladeren het aardse leven weerspiegelen. De levensboom Ashvattha laat zien hoe het leven geschapen en eeuwig in stand gehouden wordt in een eindeloos spel van illusie en verwarring. De Ashvattha-boom wordt in het Hindoeïsme beschouwd als het oudste levende wezen op aarde. In de Bhagvad Gita zegt Krishna in verband met de hoogste kennis: “De wijzen spreken over de eeuwige Ashvattha-boom met zijn wortels naar boven en zijn kruin naar beneden. De bladeren zijn de vedische gezangen. Wie deze boom begrijpt heeft de meest gezegende kennis!” De omgekeerde levensboom is geworteld in de hemel en met zijn takken verstrikt geraakt in de materie. Door terug te keren naar de wortels van het bestaan van alles, komt men in contact met de allerhoogste werkelijkheid.

Een andere heilige levensboom, de Bodhi-boom, die ook wel 'Boom der Verlichting' wordt genoemd, staat aan de oorsprong van het Boeddhisme. Volgens de legende bereikte Siddharta na zeven weken mediteren onder deze Bodhi-boom op de vijftigste dag verlichting en werd de Boeddha. De Bodhi-boom staat in het Boeddhisme daarom voor verlichting en wordt gezien als symbool voor het leven. Vandaar dat hij ook de levensboom genoemd wordt.

In de Keltische mythologie worden bomen als poorten naar een andere wereld beschouwd. De Keltische overleveringen beschrijven de levensboom Crann Bethadh als een boom waarvan de takken omhoog rijzen naar de opperwereld, de plaats van de goden, en de wortels zich diep

in de aarde graven, naar de onderwereld, waar de heer van de onderwereld zit. Achter hem zit Moeder Aarde, waaruit alle leven ontstaat. Met de levensboom wordt de verbinding tussen de drie werelden van aarde, water en lucht weergegeven als symbool van evenwicht en harmonie.

Gelijksoortige attributen als die van de Yggdrasil zijn bij de esoterische webshops ook van de Ashvattha-boom, Bodhi-boom en de Crann Bethadh verkrijgbaar. Op een van deze websites wordt de holistische symboliek van elke levensboom beschreven: "Een verbinding met alles: De levensboom staat voor de onderlinge verbondenheid van alles in het universum. Het symboliseert saamhorigheid en dient als een herinnering dat je nooit alleen of geïsoleerd bent, maar dat je verbonden bent met de wereld. De wortels van de levensboom graven diep en spreiden zich uit in de aarde, waardoor ze voeding aannemen van Moeder Aarde, en de takken reiken omhoog naar de hemel, waardoor ze energie aannemen van de zon en de maan." Keer op keer wordt Moeder Aarde gepresenteerd als de bron van alles wat leeft. De mens bestaat derhalve bij de gratie van Moeder Aarde wordt ons wijsgemaakt, en dus niet bij de gratie van G'd. De Schepper van hemel en aarde wordt hier geheel buiten beschouwing gelaten. Hier wordt dus het schepsel aanbeden, in plaats van de Schepper en dat is precies waar Sha'ul [Paulus] in Romeinen 1:25 voor waarschuwde: *"Zij hebben de waarheid van G'd vervangen door de leugen, en het schepsel vereerd en gediend boven de Schepper, die te prijzen is tot in eeuwigheid. Amen."* (NBG). Het Boek: *"Zij ruilden G'ds waarheid in voor de leugen. Zij vereerden de dingen die G'd gemaakt heeft in plaats van G'd zelf. Hij is toch de Maker! Hem komt alle eer toe, voor altijd en eeuwig!"* **Surinaams:** *"Den kenki den tru sani fu Gado gi a lei. Den e gi grani na den sani san Gado meki èn den e dini den, prefu den dini Gado di meki ala sani. Meki wi opo a nen fu Gado fu tēgo! Amen!"* Daarom moeten wij niet meedoen aan deze beweging, die de aarde zelf gecrediteerd heeft als de gever van het leven! Laten we als gelovigen nooit het schepsel gaan vereren boven de Schepper.

Heidense boomrituelen

Helaas was ook G'ds eigen volk Israël door de eeuwen heen sterk betrokken bij de aanbidding van de natuur en deed mee met de afgoderij van de buurvolken en hun boomrituelen. Bij opgravingen die op het Sinaï-schiereiland in de jaren zeventig werden uitgevoerd, werden twee grote pithos-potten met intrigerende inscripties en afbeeldingen gevonden. Op de ene is een lijntekening van de levensboom te zien, die de moedergodin Ashera voorstelt. Twee geitantilopen flankeren de boom en eten van zijn bladeren. Ashera rust bovenop een majestueuze leeuw. De tekstuele inscripties op de potten zijn grotendeels geschreven in vroeg-Hebreeuwse schrift en zijn religieus van inhoud. Ashera was de moedergodin van Kanaän en identiek aan de Ugaritische godin Athirat. Zij werd vereerd als de vrouw van Anu of El en als de moeder van alle goden. Een van haar dochters was Ishtara ofwel Astarte. De term Ashera komt ongeveer 40 keer voor in de Hebreeuwse Bijbel, zowel als de naam van de godin alsook als aanduiding voor haar cultuspaal. Ashera wordt afgebeeld in de vorm van een boom en ook in de Hebreeuwse Bijbel is de associatie van Ashera met bomen erg sterk. Ze wordt bijvoorbeeld gevonden onder bomen (1 Kon. 14:23 en 2 Kon. 17:9-10) en is gemaakt van hout door mensen (1 Kon. 14:15 en 2 Kon. 17:10). Door de identificatie met de Hurritische moedergodin Hebat kreeg Ashera ook de titel als 'de moeder van alle levenden'. Ugaritische amuletten tonen een 'levensboom' die uit de buik van Ashera groeit. Dienovereenkomstig worden Ashera-palen, die van heilige bomen gemaakt waren, vaak genoemd in de Hebreeuwse Bijbel.

De gewijde Ashera-palen werden door de Eeuwige in דְּבָרִים D'varim [Deuteronomium] 16:21 nadrukkelijk verboden: *"Gij zult u geen gewijde paal noch enig geboomte planten naast het altaar van de Eeuwige, uw G'd, dat gij u maken zult!"* (NBG). NBV: *"U mag naast het altaar dat u voor de Eeuwige, uw G'd, gaat bouwen geen Ashera-paal of wat voor gewijde paal ook plaatsen!"* **Surinaams:** *"Te un meki wan altari gi Masra, un Gado, un no sa poti no wan postu fu wan gado noso tra postu na en sei."* En dat is nou precies dat, wat M'nashe [Manasse], de zoon van Chiz'qiyahu [Hizkia] letterlijk gedaan heeft: *"Hij plaatste ook een beeld van Ashera, dat hij gemaakt had, in het huis, waarvan de Eeuwige gezegd had tot David en diens zoon Sh'lomo [Salomo]: In dit huis, hier in Yerushalayim [Jeruzalem], dat Ik verkoren heb uit al de stammen van Israel, zal Ik Mijn naam vestigen tot in eeuwigheid!"* (מְלָכִים M'lachim bet [2 Koningen] 21:7, NBG). **Surinaams:** *"A meki wan popki fu Asyera tu poti ini a oso, aladi Masra ben taigi"*

David nanga en manpikin Salomo taki: Na ini a oso disi, dyaso na Yerusalem a foto di Mi teki na mindri ala den lo fu Israel, sma kan anbegi Mi fu têgo!”

“En Juda deed wat kwaad is in de ogen van de Eeuwige, en zij prikkelden Hem tot naijver (meer dan hun vaderen ooit gedaan hadden) door de zonden die zij bedreven. Ook zij bouwden zich hoogten en gewijde stenen en gewijde palen op elke hoge heuvel en onder elke groene boom.” (מְלָכִים א' M'lachim bet [1 Koningen] 14:22-23, NBG). **Surinaams:** “Den sma fu Yuda ben e du sani di no ben bun ini Masra ai. Nanga den sondu di den ben e du, den ben e wiki a dyarusu fu En moro leki fa den afo fu den ben du. Tapu ala pikin bergi nanga ondro ala bon nanga furu wiwiri, den ben e meki presi fu sma tyari ofrandi noso den ben e poti ston nanga postu tnapu gi kruktu gado!”

“Achaz was twintig jaar oud, toen hij koning werd; hij regeerde zestien jaar te Jeruzalem. Hij deed niet wat recht is in de ogen van de Eeuwige, zijn G'd, zoals zijn vader David, maar hij wandelde in de weg der koningen van Israël. Ook deed hij zijn zoon door het vuur gaan in overeenstemming met de gruwelen der volken, die de Eeuwige voor de Israëlieten had verdreven. Hij slachtte en offerde op de hoogten, op de heuvels en onder elke groene boom.” (מְלָכִים ב' M'lachim bet [2 Koningen] 16:2-4, NBG). **Surinaams:** “Akas ben abi tutenti yari di a tron kownu èn a tan tin-na-siksi yari na makti ini Yerusalem. A no ben e du san bun ini Masra ai, a Gado fu en, soleki en afo David. A ben teki a eksempe fu den kownu fu Israel. A bron en eigi manpikin leki ofrandi, wan groskin sani di den folku ben e du di Masra ben yagi gwe gi den Israelitisma. A ben e srakti meti leki ofrandi èn bron wierook na den presi pe den sma ben e tyari ofrandi, tapu den pikin bergi nanga ondro ibri bon nanga furu wiwiri!”

“De Israëlieten hadden bedacht wat tegenover de Eeuwige, hun G'd, niet recht was: zij hadden zich offerhoogten gebouwd in al hun steden, van de wachttorens af tot de versterkte stad toe; en zij hadden zich gewijde stenen opgericht en gewijde palen op elke hoge heuvel en onder elke groene boom.” (מְלָכִים ב' M'lachim bet [2 Koningen] 17:9-10, NBG). **Surinaams:** “Den Israelitisma ben e du sani di Masra, den Gado, no ben lobi srefsrefi. Ini ala den foto den ben abi presi pe den sma ben e tyari ofrandi, fu a moro pikin wakti-oso te nanga den tranga foto. Den ben poti ston nanga postu tnapu gi kruktu gado tapu ala pikin bergi nanga ondro ibri bon nanga furu wiwiri!” In al deze teksten koos de NBG voor de term ‘gewijde palen’ terwijl de NBV de voorkeur gaf aan Ashera-palen.

“Gij, die in wellust ontbrandt bij de terebinten, onder elke groene boom; die de kinderen slacht in de dalen, in de rotsspleten; ... Op een hoge en verheven berg hebt gij uw legerstede opgeslagen; ook daarheen zijt gij opgeklommen om slachtoffers te brengen.” (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja] 57:5 en 7, NBG). **Surinaams:** “Ondro ibri bigi bon, ondro ibri bon di lai wiwiri, un e angri fayafaya fu sribi nanga makandra. Un e srakti den pikin fu unu ini den dal, nanga ini ibri bergi-olo; ... Te na tapu bun hei bergi yu go didon meki lobi, èn srefi drape yu kren go fu tyari ofrandi!”

“Laat uw boosheid u tuchtigen en uw afdwaling u kastijden; weet en zie, dat het boos en bitter is, dat gij de Eeuwige uw G'd hebt verlaten, en dat er geen vrees voor Mij bij u is, luidt het woord van de Eeuwige, Adonai Tz'vaot [de Here der heerscharen]. ... Want op elke hoge heuvel en onder elke groene boom legt gij u in ontucht neder.” (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 2:19-20, NBG). **Surinaams:** “Yu eigi ogri o strafu yu, èn a gwe di yu gwe libi Mi o drai kon tapu yu eigi ede. Firi fu a tan, fa a ogri nanga fa a bita fu gwe libi Masra, a Gado fu yu, nanga fu no abi dipi lespeki gi Mi, Na so Adonai, Masra fu ala sani, e taki. ... Ma yu e huru gi Mi, tapu ibri pikin bergi nanga ondro ibri bon di lai wiwiri!”

“De Eeuwige zeide tot mij ten tijde van koning Yoshiyahu [Josia]: Hebt gij gezien, wat Afkerigheid, Israël, gedaan heeft? Zij placht heen te gaan op elke hoge berg en onder elke groene boom om daar ontucht te plegen.” (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 3:6, NBG). **Surinaams:** “A pisten di kownu Yosia ben de na makti, Masra taigi mi taki: Yu si fa Israel drai en baka gi Mi? A huru gi Mi tapu ibri hei bergi nanga ondro ibri bon di lai wiwiri!” De vermelding dat ze onder elke groene boom ontucht pleegde zou ook naar Ishtara ofwel Astarte kunnen verwijzen, Ashera's dochter, die niet alleen de godin van de vruchtbaarheid was, maar ook de godin van de ontucht, de moeder van alle hoeren.

“Keer weder, Afkerigheid, Israël, luidt het woord van de Eeuwige, Ik zal u niet donker aanzien, want Ik ben genadig, luidt het woord van de Eeuwige, Ik zal niet altoos blijven toornen. Alleen,

erken uw ongerechtigheid, dat gij van de Eeuwige, uw G'd, zijt afgefallen en uw gangen gericht hebt naar de vreemden onder elke groene boom, en naar Mijn stem niet hebt gehoord, luidt het woord van de Eeuwige.” (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 3:12-13, NBG). **Surinaams:** “Israel, yu di drai yu baka gi Mi, drai kon baka! Na so Masra taki. Mi no sa luku yu nanga atibron, bika Mi abi sari-ati, na so Masra taki. Mi ati no sa bron fu tēgo. Wan sani nomo yu mus du. Yu mus ferstan taki yu no du bun, dati yu ben gwe fu Masra, a Gado fu yu, dati yu ben gwe na baka tra gado na ondro ibri bon nanga furu wiwiri, èn dati yu no ben arki san Mi ben taki. Na so Masra taki.”

“De zonde van Juda staat geschreven met ijzeren stift, gegrift met diamanten spits in de tafel van hun hart en in de hoornen van hun altaren, als een gedenkteken tegen hen in hun gewijde palen onder elke groene boom en op de hoge heuvels.” (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 17:1-2, NBG). **Surinaams:** “Den sondu fu Yuda skrifi nanga wan isri pen, nanga wan srapu dyamanti den tyerfi den poti ini un ati, nanga tapu den tutu fu den altari fu den. Srefi den pikin fu den e tan memre den altari, nanga den postu di den ben poti tnapu gi Asyera, na ondro ibri bon nanga furu wiwiri, na tapu ibri pikin bergi.”

“Gij zult weten, dat Ik de Eeuwige ben, wanneer hun gedoden te midden hunner afgoden rondom hun altaren liggen op elke hoge heuvel, op alle bergtoppen, onder elke groene boom en onder elke lommerrijke terebint, ter plaatse waar zij al hun afgoden een liefelijke reuk hebben bereid.” (יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 6:13, NBG). **Surinaams:** “Den o ferstan taki Mi na Masra te den dedewan fu den o didon mindri den kрукtu gado lontu den altari, pe den ben e bron ofrandi leki switiseri gi den kрукtu gado fu den. Den o didon tapu ibri bergi, den pikinwan nanga den bigiwan, ondro ibri bon di lai wiwiri, nanga ondro ibri bigi bon di e gi furu kowrupresi.”

Al vele eeuwen lang ging het vieren van heidense vruchtbaarheidsfeesten gepaard met het opsmukken en vereren van de bomen. Dit gebruik vinden we vandaag de dag niet alleen terug in het opsmukken van de kerstboom en de kersttakjes, maar ook de meiboom op het dorpsplein in sommige streken en niet te vergeten de versierde paastakjes. De boom zorgde als symbool voor de vruchtbaarheid ervoor, dat het vee zich vermenigvuldigde en de vrouwen werden gezegend met kinderen. Deze boomrituelen zoals de kerstbomen in de kerk zijn echter een gruwel in de ogen van de Eeuwige want reeds duizenden jaren geleden waarschuwde Hij voor deze heidense praktijken: “Zo zegt de Eeuwige: Gewent u niet aan de weg der volken en schrikt niet voor de tekenen aan de hemel, omdat de volken daarvoor schrikken. Want de handelwijze der volken, die is nietigheid: want als een stuk hout heeft men het uit het woud gehakt, arbeid van werkmanshanden met de bijl, met zilver en goud siert men het op, met spijkers en hamers maakt men het vast, zodat het niet waggelt” (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 10:2-4, NBG).

Surinaams: “Na disi Masra e taki: Un no du san den tra folku e du. Un no skreki fu marki di de fu si na a heimel, awinsi heri grontapu e skreki fu den. Den gwenti di den folku dati abi no e yepi den. Den e kapu wan pisi udu ini a busi, wan man di sabi tyerfi udu bun e wroko en nanga en beitel, dan a e moi a pisi udu dati nanga solfru nanga gowtu. Baka dati den e spikri en fasi na wan presi fu a no fadon!”

Is dit herkenbaar? Ik denk het wel. Ziet men daar iets ergs in? Helaas niet! Maar het wordt erger! Tot nu toe hadden we alleen te maken met tradities waarin elementen van oude heidense religies op het eerste gezicht nauwelijks herkenbaar verweven zijn, maar nu worden we geconfronteerd met een groter gevaar voor ons geloofsleven: het klimaatevangelie, dat steeds luider wordt verkondigd en steeds meer gehoor krijgt. De grootste bedreiging voor de mensheid is nu niet meer de satan, maar de klimaatverandering en de enige weg om de mensheid te redden is de vergroening en verduurzaming van de samenleving. Daar gaan we de volgende keer nader op in. Dit eerste deel van deze studiereeks wil ik echter afsluiten door u te wijzen op de enige echte Redder van de mensheid en de juiste Weg naar een betere wereld, die letterlijk duurzaam is in ware zin van het woord. Yeshua zei: “Ik ben de weg en de waarheid en het leven; niemand komt tot de Vader dan door Mij!” (יוחנן Yochanan [Johannes] 14:6, NBG). **Surinaams:** “Mi na a pasi, na Mi e sori san na tru, èn na Mi e gi libi. Sondro Mi no wan sma kan kon na a Tata!” Amen!